

ක්‍රමිකව විශ්වකෝෂය

“වොන්ඩර් බුක් ඔෆ් නොලේජ්”
 (Wonder Book Of Knowledge) නමැති පොතෙහි පිත්තරයක් මම කුඩා කල දුටුවෙමි.
 එහි සුරැට්ටුවක් දල්වා ගත් මිනිසෙක් දුම්ගුලි පිට කරමින් මළ මුහුදේ පාවෙමින් සිටියේ ය. මම ගල් ගැසුනෙමි.
 මොන ප්‍රාතිහාර්යයක් ද? කිමිදෙන්නටවත් නොහැකි තරමට ලුණු මිශ්‍ර ජලය මත උඩුබැලි අතට පාවෙන විට කුමක් හැඟෙන්නට ඇද්ද?

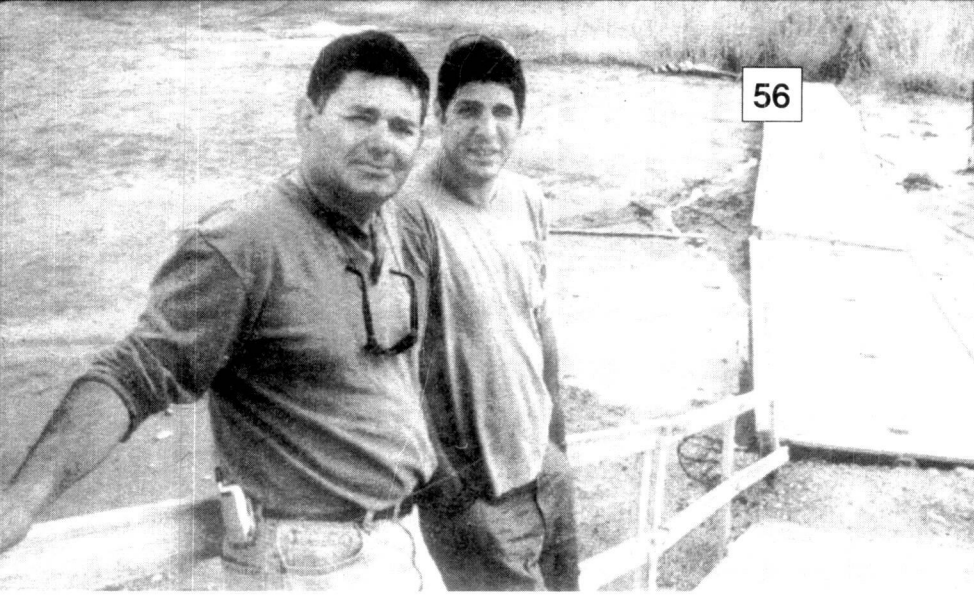
මෙම සිහිනයේ ස්ථරස්ථර වටහා ගැනීම සඳහා මෙම වසර මුළු කාලයේ දී ජේරුසලමේ අධික බැවුම් සහිත දිගු මාර්ගයේ රථයකින් ගියෙමි. සූර්ය කාපයෙන් පිලිස්සී ගිය කඳු සහිත සිත් ගන්නා ගුම් දර්ශන, කඳු අතර කුඩා දෙණි සහ දිලුණු නිල්වත් ජලය දුටුවෙමි. හේදනීන්ත වී ඇති බටහිර ඉවුරෙන්, ජේරුසලමේ සහ ඊශ්‍රායලයෙන් ගුම් ගහ අතරින්

තවශ්‍රය

මළ මුහුද

උතුරේ සිට දකුණට කිලෝ මීටර 70 පමණ විහිදී ඇති එය ශුද්ධ වූ ගුම්යේ විශාල මුහුදයි. ඉර බැස යන විට, ඒවායේ කඳු වැටි රතු පැහැයෙන්, දෙඩම් සහ දුඹුරු පැහැයෙන් බැබළෙති.
 පෘථිවි තලයේ පහත් ම ස්ථානය මළ මුහුද යි. එහි ජලය මධ්‍යධරණී මුහුදේ ජලයට වඩා දශ ගුණයක් ලවණ ගතියෙන් අධිකව මුහුදු මට්ටමෙන් මීටර 417 පහතින් පිහිටා ඇත. විශාල පල කඳක කොටසකින් අවුරුදු දහස් ගණනකට පෙර පිරී ගිය මහා තිම්න ප්‍රදේශයේ මෙම කොටසට ජේරුසලම ගංගාවෙන් සහ වෙනත් කුඩා ගංගා වලින් ජලය ගලා එයි. මෙහි ජලය පිටවීමේ එකම මාර්ගය වාෂ්පීකරණය වූ හෙයින් ලුණු සහ වෙනත් බනිජ වර්ග වැඩි වශයෙන් තැන්පත් වී ඇත.
 අවුරුදු දස දහස් ගණනක් තුළ මෙම තිම්න ප්‍රදේශය මිනිස් සංස්කෘතියේ නොට්ටුල බවට පත්ව තිබේ. මෙහි සෑම ප්‍රදේශයක ම ශුද්ධ වූ

යුදෙව් වාදය, ක්‍රිස්තියානි සහ ඉස්ලාම් ධර්මය පවතී. මෝසස් කඳු මුදුනේ සිට හොරොන්දු ගුම්ය දුටුවේ ය. ගං ඉවුරේ ජේසුතුමන් බොතීස්ම කර තිබේ. කඳු ගඟාවල තිබේ මළ මුහුදු සෙල්ලිපි සොයාගෙන ඇත. ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් අවුරුදු 73 කට පසු රෝමන්වරුන් විසින් වටලන ලද මැසාඩා (Masada) බලකොටුව වහල් බවට පත්වන්නොදී ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් බේරා ගැනීමට එහි සිටි යුදෙව්වෝ 960 ක් තීරණය කළෝය. එමෙන් ම ලෝකයේ වැඩිම කාලයක් පැවති ජේරුකෝ (Jericho) නගරයට අවුරුදු දහස් ගණනක ඉතිහාසයක් ඇත.
අනතුරු හැඟවීම්
 මා වතුර දෙසට යන විට බලාපොරොත්තු රහිත අවහිරයක් ඇතිවිය. මහා මාර්ගයෙන් පහත පිහිටි වෙරළ තීරය අතිවිශාල දැන්වීම් පුවරු වැටවලින් ආරක්ෂා කොට අනතුරු සහිත බව දක්වා තිබුණේය.

වෙරළ ප්‍රදේශය වැඩි වශයෙන් ලුණු මඩවලින් වැසී තිබුණ අතර වගුරු බිමෙන් එපිට වතුරේ කෙළවර දර්ශනයෙන් තොරවිය. කිසිවෙක් මල මුහුදේ ඇබය (Plug) ඇද තිබේදැයි මම සුදුමවිමි. වැලි සහිත වෙරළ කොන්දෙයි මම සිතුවෙමි.

ඊන් ෂැෆ්කා (Ein Fashkha) ප්‍රදේශයෙහි ක්ෂේම භූමියක් තිබේ. එහි ඇති බටහස් සහ ටැමරික්ස් පඳුරු තිසා සෙවන සහිත ය. පිරිසිදු වතුර බුබුළු මතු වී සිතල පොකුණු බවට පත් වේ. ඊශ්‍රායලයේ ස්වභාවික හා උද්‍යාන කටයුතු පිලිබඳ කළමනාකාර බලධාරී එලී ඩ්‍රෝර් (Eli Dror) විස්තරයක් කරමින් මල මුහුද සිඳී යන බව කීවේය. සෑම වසරක ම, මීටරයක් පමණ එය බැස යන බවත්, මුහුදු මට්ටම බැස යන විට වගුරු බිම් බොහෝ සේ වියළීමට භාජනය වන බවත් ඔහු ප්‍රකාශ කළේය.

එහි ප්‍රතිඵල විනාශකාරී වේ. අවුරුදු 30 ක් ඇතුළත පිටිතල ප්‍රදේශය තුනෙන් එකක් (1/3) ගිලා බැස ඇත. 1968 දී මුහුදු ජල මායිම, වාහන තැවතුම් පොළේ සිට මීටර් 60 ක් දුරට අඩුවී ඇත. මම තැවතුම් පොළේ වාහනය තනර කළෙමි. 1985 දී මුහුදු කෙතරම් ඇත්ව තිබුණේද යත්, එහි ලගාවීමට මඩ මතුපිට දැව තට්ටුවලින් තිම වූ මාර්ගයක් සෑදීමට සිදු විය. සෑම වසරකම අපි, සිඳී යන මුහුදු ලුහුබැඳ ගියෙමු. එසින් මාර්ගය දික් වූ බව ඩ්‍රෝර් ප්‍රකාශ කළේය. අවුරුදු 12 කට පසු මාර්ගය මීටර් 700 ට වඩා දික් වූ හෙයින් එය සෑදීම අතහැර දැමීමට සිදු විය. දැනට මුහුදු ඇත්තේ වාහන තැවතුම් පොළ දෙරටුවෙන් කිලෝ මීටර් 11 ක් ඔබ්බෙනි.

මම, මුහුදු දෙසට යාමට උත්සාහ කළෙමි. එවිට තොදනුවත්වම මගේ දණහිස දක්වා ඇලෙනසුළු සුදු පැහැති මඩේ එරී ගියේය.

මල මුහුදේ ජල මට්ටම පහත වැටෙන විට එයාකාරයෙන් ම වටාපිටාවේ ජල පද්ධතිය ද පහත වැටේ. පැළෑටි මැළවී මැරී යයි. මෙහි ඊන් ෂැෆ්කා (Ein Fashkha) ප්‍රදේශය මෙන්ම ස්ප්‍රින්ස් (Springs) ප්‍රදේ-

පෘථිවි තළයේ පහත් ම ස්ථානය මළ මුහුද යි. එහි ජලය මධ්‍යධරණී මුහුදේ ජලයට වඩා දුගු ගුණයක් ලවණ ගතියෙන් අධිකව මුහුදු මට්ටමෙන් මීටර් 417 පහතින් පිහිටා ඇත. විශාල ජල කඳක කොටසකින් අවුරුදු දහස් ගණනකට පෙර පිරී ගිය මහා නිම්න ප්‍රදේශයේ මෙම කොටසට පෝරළාන ගංගාවෙන් සහ වෙනත් කුඩා ගංගා වලින් ජලය ගලා එයි. මෙහි ජලය පිටවීමේ එකම මාර්ගය වාෂ්පීකරණය වූ හෙයින් ලුණු සහ වෙනත් ඛනිජ වර්ග වැඩි වශයෙන් තැන්පත් වී ඇත.

ශය ද දර්ශනය වේ. එම ප්‍රදේශය ද වියළීමට පටන් ගෙන ඇත. එහි, ජලය බැස යාමෙන් සෑදුණු මොලොක් මඩ සහිත විශාල ඇළවල් තිබුණි. 1992 දී නොතිබුණ එවැනි ඇළක් දිගේ මම ඇවිද්දෙමි. දැන් එය මීටර් හතක් ගැඹුරු වී මීටර් 30 ක් පළල් වී ඇත. එය වන ජීවිතට මහත් විනාශයකි.

අප්‍රිකාවේ ඊෆ්ටි මිටියාවන හරහා යුරෝපයට කිලෝ මීටර් 6000 පමණ වන පියාසර මාර්ගයකි. එහි ප්‍රතිත වතුරත් පලබර වගාවත් ඇති නිසා සංක්‍රමණික පක්ෂීන් දශ ලක්ෂ 500 කට පමණ තවානක් ස්ථාන ද වේ. තැගෙනහිර අප්‍රිකාවේ ඊෆ්ටි මිටියාවන හරහා, අවුරුද්දකට දෙවරක් පක්ෂීහු යුරෝපයට සංක්‍රමණය වෙති. දිය රුලි-වලින් වටා පිටාවේ පරිසරයට ලැබෙන ප්‍රතිඵල භයානක ලෙස පහත වැටී ඇතැයි ඩ්‍රෝර් පවසයි.

ඒ සමග ම ඊශ්‍රායල වෙරළේ ඇති 1000 ක් පමණ කිඳබසිත සිදුරු ප්‍රහේලිකාවක් වී ඇත. දකුණු දිග පෝර්දත වෙරළේ ද ඇති තවත් එවැනි සිදුරු හේතුකොට ප්‍රාදේශීය තක්කාලි වගාවන්ට ද හානි සිදු වේ.

2001 වසරේ ජනවාරි මස සංචාරකයන් ප්‍රවාහණය කළ බසයක් ආපසු එන විට ඊන් ගිඩි (Ein Gedi) ප්‍රදේශයේ දී උල්පත් සිදුරක වැටීමෙන් බසය උඩ වීසි විය. රියදුරු රථය තවතා පරීක්ෂා කිරීමේ දී පාරේ තිබුණු බිම් ගෙයක් උඩින් බසය ධාවනය වී ඇති බව දැන ගෙන තිබේ. එය මීටර් 8 ක් ගැඹුරු වූ අතර මීටර් 14 ක් පළල විය. වාසනාවකට මෙන් බසය එතුළට වැටී නොමැත.

විවිධ හේතුන් මත මෙම කිඳු බසිත සිදුරු ඇතිවේ. පොළොව යට පිහිටි ලුණු සහිත තට්ටු දිය වීමෙන් ඇතිවන වළවල් තුළට පොළොව මතුපිට පස් කඩා වැටීම නිසා ගිලා බසිත සිදුරු ඇතිවන බව විද්‍යාඥයෝ විශ්වාස කරති. පොළොව යට ඇති දිය උරා ගන්නා ඝන පස් තට්ටු අධික ලෙස වියළී යාම හේතු කොට උඩ පස් තට්ටු දරා සිටීමට තොහැකි වන බව තවත් සමහරුන්ගේ මතයකි. එවිට ඇතිවන තෙරපීම නිසා පහතට කඩා වැටීම සිදු වේ.

"එවැනි තැන් කවද කොහේ ඇතිවේදැයි අපට ඇත්තේ ඉතා සුළු තක්සේරුවකි." එලී රාස් (Eli Raz) කියයි. ඔහු භූ විද්‍යා ශාස්ත්‍රඥයෙකි. මීටර් 9 ක් ගැඹුරු කිඳු බසිත සිදුරකට වැටුණු ඔහු පැය 14 ක් එහි සිරවී සිටී අයෙකි. "ඇත්ත වශයෙන්ම දැන් එම වෙරළ මාර්ගය වසා දමා ඇත. සංවර්ධන කටයුතු තවතා තිබේ. අපට කළ හැකි කිසිවක් එහි නොමැත. එය මළ මුහුදේ පළිගැනීමයි." ඔහු ප්‍රකාශ කළේය.

ඉතා සුලු ජය මාර්ගයක් බවට පත්කර ඇත

සිදුවන දේ පිලිබඳ කිසිම අබිරහසක් තැන. "වතුර අපේ උගුරෙන් පහලට යනවා. මළ මුහුදු මැරෙන තෙක් අපි එය පානය කර ඇත." යනුවෙන් ආරණ්‍ය පාලකයෙක් වන සිව් ලේබා (Siv Leiba) කියයි.

පසුගිය 50 අවුරුදු කාලය තුළ ජෝර්දානියාව, පලස්තීනය, ඊශ්‍රායලය සහ තරමක් දුරට සිරියාව සහ ලෙබනනයන් සාමූහික වශයෙන් මළ මුහුදේ සම්පූර්ණ ජලයට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මිනිසුන් ගේ සහ ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා හරවා ගෙන ඇත. වරක් ජෝර්දන් ගංගාව සහ මීටර් දස ලක්ෂ 1300ක් ජලය වසරක් තුළ සපයා ඇත. දැන් එය සාමාන්‍යයෙන් සහ මීටර් 100 ට පහත වැටී ඇත. එහි කොටසක් කුණු කාණු බවට පත්ව ඇත. අමුණු නිසා අතු ගංගා ඉතා කුඩා ඇඟිලි බවට පත්ව ඇත.

මෙහි අවුරුද්දක වර්ෂාපතනය සාමාන්‍යයෙන් මිලි මීටර් පහතක් පමණ වේ. එසේ හෙයින් ගණන් ගැනීම පහසු නොවේ. අවශ්‍යතාව සහ මීටර් 2000 ක්ව තිබියදී මළ මුහුදට ලැබෙන පිරිසිදු ජල ප්‍රමාණය සහ මීටර් 600ක් පමණ වේ. ප්‍රතිඵලය මළ මුහුද සිඳී යාම ය.

ඉදිරි වසර 50 තුළ දී කලාපයේ ජනගහණය දෙගුණ වීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇතත් ජලය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට ඇති බලාපොරොත්තු අල්ප වේ. ඒ මනුෂ්‍ය අවශ්‍යතාවන් සඳහා ජලය යොදා ගෙන ඇති හෙයිනි. "කිසිම රටක් ජල බිඳුවක්වත් මළ මුහුදට මුදා නොහරිති. එහි දී එය වාෂ්ප වන බව ඔවුන් දන්නා බැවිනි." ඊශ්‍රායල හුමි විද්‍යා ගවේශක ඉටේ ගවීර්චලී (Itai Gawrieli) එසේ පවසයි.

පෙර පරිදි ජෝර්දන් ගංගාවේ ජලය මළ මුහුදට ගලා ඒමට තම ඊශ්‍රායලය, ජෝර්දානය සහ පලස්තීන අධිකාරියට ඔවුන් ගේ පානීය ජලය සහ වාර්ෂික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය වෙනුවට වෙනත් ක්‍රමයක ජල සැපයුමක් සොයා ගත යුතුව ඇත. දැනටමත් ලෝකයේ විසඳීම ම රට ජෝර්දානය යි. එහි ශ්‍රීෂ්ම සෘතුවේ දී, සනී දෙකකට වරක් නිවෙස්වලට තල මාර්ගයෙන් වතුර සපයනු ලැබේ. එය ද සුළු කාලයක් තුළ පමණි.

බටහිර ඉවුර සමබන්ධ අරගලයක යෙදී සිටින පලස්තීනය, ඊශ්‍රායලයට වෝදනා කරමින් වාහන සේදීමට සහ ගෙවතු වලට දැමීමට ජලය පාවිච්චි කරන බවට ප්‍රකාශ කරන අතර, ඔවුන් ගේ ම වැඩි පිරිසකට නිවාස කටයුතු සඳහා වතුර සපයා නොදෙන බවත් කියයි.

"අමුණු විවෘත කර ස්වාභාවික සමතුලිතතාව රැකෙන පරිදි ජලය රැස් කිරීම කිසිම අයුරකින් ප්‍රායෝගික නොවේ" යයි ඊශ්‍රායලයේ යටිතල පහසුකම් පිලිබඳ අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධාන විද්‍යාඥ මයිකල් බෙන් (Michael Beyth) ප්‍රකාශ කරයි.

යුරෝපයේ රසිත් ගංගාව වැනි අනෙක්

මළ මුහුදේ ඇති අසාමාන්‍ය රසායනික ස්වභාවය නිසා අවිනිශ්චිත බොහෝ දේ සිදු කරයි. වතුර මිශ්‍ර වීමේ දී තිබෙන ප්‍රමාණයට වඩා දස ගුණයකින් ලවණ ගතිය අඩුවන හෙයින් ජලජ පැළෑටි මතු වේ. බැක්ටීරියා මගින් පළමුව ජලය රතු පැහැ ගන්වා දෙවනුව කොළ පැහැ ගන්වති. මළ මුහුදු ව්‍යාපෘතියේ වැදගත් ම කාර්යය කලාපයේ සාමය ඇති කිරීම යනු බොහෝ දෙනාගේ මතයයි. දැනටමත් එය "සාමයේ පීලිල" යනුවෙන් නම් කර ඇත.

විශාල ගංගා ද පාලනය කරනු ලබන්නේ ඒකාබද්ධ අධිකාරීන් විසිනි. නමුත් එවැනි දෙයක් මෙහි නොමැත. ඊශ්‍රායලයේ ජල පාලනය අමාත්‍යාංශ 9 ක් මගින් කරනු ලැබේ. "අපට ලැබෙන ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීම පිණිස සියලු දෙනා එක්සත්ව ක්‍රියා

කළ යුතුය." ජෝර්දානයේ අල් හසන් බින් හලාල් කුමරු මා සමග කීවේය.

මාර්තු මාසයේ දී පලස්තීනය, ජෝර්දානය සහ ඊශ්‍රායල බලධාරීන් ජෝර්දන් ගඟේ දිවයිනක රැස් වී බැස යන ජලයෙන් ප්‍රමාණවත් ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිණිස පියවර ගෙන ඇත.

රතු මුහුදේ සිට මළ මුහුදට

බලාපොරොත්තු සීමා වී විසඳුම් දුරස්ථ වී ඇත. තුර්කියේ සිට ඊශ්‍රායලයට තල ජල මාර්ගයක් තැනීම ප්‍රායෝගික වුවත් ඒ සඳහා දේශපාලනික හා ආගමික වශයෙන් ඇති බාධක ඉවත් කළ යුතුව තිබේ.

එසේම බලාපොරොත්තු සහිත උසස් තාක්ෂණික ක්‍රියා මාර්ගයක් ගැනීම මළ මුහුද ආරක්ෂා කිරීම පමණක් නොව, ටෙරල ප්‍රදේශය වටා සාමය ඇති කිරීමට ද මගත් පිටිබලයක් වනු ඇත. "රෙඩ් - ඩෙඩ්" යනු පවුම් බිලියන 5 ක යෝජිත ව්‍යාපෘතියකි.

රතු මුහුදේ සිට කිලෝමීටර් 240 ක් තල මාර්ගයෙන් සහ ඇළ මාර්ගයෙන් මළ මුහුදට ජලය ගෙන්වා ගැනීම එම ක්‍රියා මාර්ගයයි. මුහුදු ජලයෙන් කොටසක් ලුණු ගතිය ඉවත් කිරීමටත් අනෙක් කොටස ලුණු ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියා දමයට අවශ්‍ය විදුලිය නිපදවීම සඳහා යොදා ගැනීමටත් ඉන්පසු මළ මුහුද තැවත පිරවීමටත් යොදා ගනු ලැබේ.

"ජෝර්දානයේ කෙනෙකුට වර්ෂයකට ලැබෙන්නේ වතුර සහ මීටර් 160 කි. අවශ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් 1/4 කටත් අඩු ප්‍රමාණයකි. එහෙයින් අප බලාපොරොත්තු සුන් වූ අය වෙමු" යැයි ජෝර්දානයේ ජලය හා වාර්ෂික මාර්ග කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ සුහේල් වාහේස් (Suhail Wahshe) කියයි. එමෙන් ම රෙඩ් - ඩෙඩ් ව්‍යාපෘතිය ඔවුන්ට ඇති එකම විසඳුම බවත් ඔහු පවසයි.

පස් අවුරුදු ගණනා අධ්‍යයන කටයුතු කිරීමට රටවල් තුනක් පසුගිය මැයි මාසයේ දී එකඟ විය.

හැම පක්ෂයක ම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කළ බව ඊශ්‍රායල නියෝජිත පිරිසේ නායක මයිකල් බේසින් කීවේය.

මළ මුහුද වෙනුවෙන් වන්දි ගෙවීම ප්‍රථමයෙන් ද ලවණහරණය දෙවනුව ද කිරීම ඉලක්ක කර ගෙන ඇත.

එය ශක්තිමත් විසඳුමකි. එහෙත් තවත් තොදත් බොහෝ දේ ද වෙති.

මළ මුහුදේ ඇති අසාමාන්‍ය රසායනික ස්වභාවය නිසා අවිනිශ්චිත බොහෝ දේ සිදු කරයි. වතුර මිශ්‍ර වීමේ දී නිබන් ප්‍රමාණයට වඩා දස ගුණයකින් ලවණ ගතිය අඩුවන හෙයින් ජලජ පැළෑටි මතු වේ. බැක්ටීරියා මගින් පළමුව ජලය රතු පැහැ ගන්වා දෙවනුව කොළ පැහැ ගන්වති.

මළ මුහුද ව්‍යාපෘතියේ වැදගත් ම කාර්යය කලාපයේ සාමය ඇති කිරීම යනු බොහෝ දෙනාගේ මතයයි. දැනටමත් එය "සාමයේ පීල්ල" යනුවෙන් නම් කර ඇත.

"එය විරුද්ධ පාර්ශ්වයන් එක් රැස් කර

ප්‍රායෝගික විසඳුම් ගැන සාකච්ඡාවය තීරණවලට එළඹිය හැකි සාමූහික ක්‍රියා දාමයක් විය හැකිය. එමෙන්ම ජලය බැස යන්නේ නම් අප අතර ඇති සටන් තතර කිරීමට සිදු වේ" යනුවෙන් මැද පෙරදිග ෆ්රෙන්ඩ්ස් ඔෆ් ද අර්ත් (Friends Of The Earth) සංවිධානයේ මත්කෙන් මෙයි හාජ් (Manqueth Meyhar) ප්‍රකාශ කර ඇත.

මළ මුහුද වේගයෙන් හැකිලෙන නමුත් කිසි දිනක එය තැනීම් යනු ඇතැයි සිතිය නොහැකි බව විද්‍යාඥයින් ගේ මතය යි. "සිදුව ඇති දේ වෙනස් නොවී අවුරුදු 200 ක් ගත වුවහොත් ජලයෙහි ලවණ ගතිය අධික වීමෙන් වාෂ්පීකරණය සෙමෙන් තතර වනු ඇත.

එවිට ජල මට්ටම දැනට වඩා මීටර් 150 ක් පහතින් ස්ථාපිත වනු ඇත." ඊශ්‍රායලයේ ඉවේ ගවීර්ජ් එසේ ප්‍රකාශ කරයි. අවුරුදු 20 ක් ඇතුළත "රතු - මළ" ව්‍යාපෘතියෙන්

ප්‍රයෝජන ගත හැකි වුවත් මළ මුහුද මීටර් 10 - 20 ක් අතර ප්‍රමාණයකින් පහත් වන බැවින් විශාලත්වය ද දැන් ඇති ප්‍රමාණයෙන් තුනෙන් දෙකක් වනු ඇත. "මුහුදු වෙරළ තීරයට වන හානිය ද නොතවති" ඊශ්‍රායල පරිසරය පිලිබඳ අමාත්‍යාංශයේ ගැලීට් කොහෙන් (Galit Cohen) ප්‍රකාශ කරන අතර භයානක වෙරළක් නිසා ඇවිදීමට පහසුකම් වර්ධනය කිරීමට නොහැකි බවත් මුහුදට ලඟා වීම පිණිස ආවරණ මාර්ග සැලසුම් කළ යුතු බවත් කියයි.

පිරිසුන් ශක්තිය

මළ මුහුදේ පාවීමේ, මගේ අභිලාශය, තවමත් සඵල වී නොමැත. මා එහි ලඟා වන්නේ කෙසේ ද? දුම්රියෙන් එහි යා යුතුය.

උල්පත් සිදුරු බැලීමට පැමිණි පිරිසක් ගෙන්දගම් මුසු වතුර සහිත වැස්සකට අසුවී සිටියේය. ඔවුහු බනිජ් අඩංගු කළු මඩ ශරීරයේ ගල්වාගෙන ප්‍රාණවත් වී සිටියේය. කිලෝ මීටරයක් දුර පිහිටි වෙරළට වූ ක්වරයකින් ඇදගෙන යන මැදිරි පහෙන් එකකට මම ගොඩ වීමි.

මම ශක්තිමත්ව සිටින බව දැන ගනිමි. මුහුදු මට්ටමෙන් පහත පිහිටි එවැනි ස්ථානයක සුළගේ වේගය බෙහෙවින් අඩු ය. එනිසා එක හුස්මකට සියයට 8 ක් වැඩිපුර අම්ලකර වායුව මම ආශ්වාස කළෙමි. ලුණු සහ වාෂ්ප මගින් ඇති කළ මිදුම් පටලය හිරු රැස් ගීත කළෙන් පිලිස්සීමෙන් බේරුනෙමි. එහෙයින් "මළ මුහුද" "යහපත් මුහුද" වශයෙන් නම් කළ යුතු යැයි මම සිතමි.

ජලය උණුසුම් ගතියකින් හා තෙල් ගතියකින් යුක්ත විය. ඒ සියයට 32 කින් ඝන වී තිබුණු හෙයින්. ලුණු සහිත ජලයේ තිබුණු කටුවකින් මගේ කකුල සීරී වේදනා දුන්නේය.

සූර්ය රශ්මිය විදීමට බිම දිගාවන්නා සේ මම පසුපසට විසිවී වැටුනෙමි. ගිලී යාමෙන් බේරුණ මම මහත්සේ උද්යෝගිමත් වීමි. අභ්‍යවකාශගාමියෙක් මෙන් සැහැල්ලුව කැරකී වටපිට බැලුවෙමි. කකුලේ ඇඟිලිවලට ඉහළින් පෝර්දනයේ සහ ඊශ්‍රායලයේ කඳු දැක්කෙමි. 200 ක පමණ කොක් රැනක් මගේ හිසට ඉහළින් අප්‍රිකාව දෙසට පියාසර කළහ.

අනාගතයේ දී කුමක් වුවත් මළ මුහුදේ අරුම පුදුම මඩ, ලුණු, හිරු රැස් සහ වතුර සදකල් පවතිනු ඇත. මළ මුහුද බාගෙට හිස්වී ඇතැයි සමහරු කියති. මට නම් එය බාගෙට පිරුනකි. □

**රබර්ස් ඩයිපෙස්ට් ඇසුරෙහි.
ඩබ්ලිව්. ඒ. සී. දිසානායක**